

«Εισαγωγή στη δυναμική της ομάδας - τάξης»

Κωνσταντίνου Ευάγγελος,

Επιστημονικός Υπεύθυνος Κέντρου Πρόληψης Εξαρτήσεων “ΗΛΙΟΣ”

Σχολική τάξη

Η σχολική τάξη δεν συνιστά απλά ένα σύνολο ατόμων - μαθητών. Οι μαθητές αποτελούν μαζί με τον διδάσκοντα μια ομάδα, συνδέονται δηλαδή μεταξύ τους και αλληλεπιδρούν συνεχώς.

Δυναμική

Σύμφωνα με το ψυχοδυναμικό πρίσμα, μια ομάδα, δεν πρέπει να κατανοείται ούτε να αντιμετωπίζεται από τον εκπαιδευτικό ή τον θεραπευτή ως κάτι το στατικό, αλλά ως κάτι που είναι σε διαδικασία συνεχών αλλαγών.

Δουλεύοντας με μια ομάδα

Ο συντονιστής μιας ομάδας εκπαιδευτικής ή άλλης είναι σημαντικό να έχει κατά νου δύο παράγοντες:

α) Την επίγνωση της ύπαρξης μιας **ασυνείδητης επικοινωνίας** ανάμεσα στα μέλη της ομάδας (το παρόν ως αναβίωση πρώιμων παιδικών εμπειριών του καθενός).

*Φαινόμενο της **μεταβίβασης**: ψυχαναλυτικός όρος που αναφέρεται στη διαδικασία κατά την οποία ασυνείδητες επιθυμίες που απευθύνονταν στους γονείς ενεργοποιούνται απέναντι σε ορισμένα άλλα πρόσωπα κύρους (π.χ. εκπαιδευτικό). Το φαινόμενο της μεταβίβασης είναι διάχυτο στο σχολικό χώρο και γενικότερα, όπου οι άνθρωποι εντάσσονται και εργάζονται μέσα σε ομάδες.

β) Την εστίαση σε εκείνο που συμβαίνει σε μια ομάδα στο **εδώ-και-τώρα** ανάμεσα στα μέλη της και στους διάφορους **ρόλους** που δημιουργούνται.

Πως ορίζεται η ομάδα;

Αυτό που κυρίως καθιστά ομάδα ένα σύνολο ανθρώπων είναι **οι σχέσεις**. Ανεξάρτητα δηλαδή από τους αντικειμενικούς λόγους για τους οποίους λειτουργεί μια ομάδα, στο βάθος αυτά που συμβαίνουν στο εσωτερικό της προσδιορίζονται από τις σχέσεις ανάμεσα στα μέλη της. Η αλληλεπίδραση είναι αυτή που ορίζει τους **ρόλους**.

3 πλευρές της πραγματικότητας – ρόλοι

α) Κοινωνική πραγματικότητα: θεσμική υπόσταση - κοινωνικοί ρόλοι (π.χ. σχολική τάξη κλπ)

β) Σχισιακή πραγματικότητα: δυναμική αλληλεπίδραση, λειτουργικοί ρόλοι (π.χ. εξιλαστήριο θύμα κλπ).

γ) Φαντασιακή πραγματικότητα: έννοια του ασυνείδητου (αυτό που φαίνεται να συμβαίνει άμεσα, δομείται πάνω σε κάτι άλλο που ανήκει στο παρελθόν).

Στάδια της ομάδας

Έχει παρατηρηθεί ότι υπάρχουν ορισμένα στάδια ανάπτυξης που είναι κοινά στις ομάδες:

α) Γέννηση: υπάρχει αναστάτωση, δεν έχουν προσδιοριστεί ακόμη οι στόχοι και οι ρόλοι (Αναγκαιότητα του “**Συμβολαίου της Ομάδας**”),

β) Αγώνας για επικράτηση: ανταγωνισμός και συγκρούσεις,

γ) Ρύθμιση: τα πράγματα αρχίζουν να ξεκαθαρίζουν, συγκεκριμένοι ρόλοι από τα μέλη της ομάδας,

δ) Απόδοση: υλοποίηση των ομαδικών στόχων και είναι εκείνο κατά το οποίο εμφανίζονται τα αποτελέσματα της εκπαιδευτικής δραστηριότητας της ομάδας.